Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI. štev. 128. V Ljubljani, v torek 5. junija 1928. Cena Din 1·—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034. Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Danes bo izročen odgovor italijanske vlade

Italijanski poslanik bo danes izročil zunanjemu ministru odgovor italijanske vlade na našo protestno noto. — Zanimiva sodba francoskega lista o odnošajih med Jugoslavijo in Italijo. — Albansko vprašanje mora rešiti Društvo narodov.

— **Beograd,** 5. junija. **Kakor se doznava iz diplomatskih krogov, bo italijansko poslaništvo danes izročilo zunanjemu ministru odgovor italijanske vlade na jugoslovensko protestno noto radi protijugoslovenskih incidentov v Zadru in drugih obmejnih pokrajinah.**

— **Rim,** 5. junija. **«Corriere della Sera» poroča iz Beograda, da je tjakaj prispel Mussolinijev odgovor na jugoslovensko noto. Mussolinijev odgovor bo danes izročil italijanski odpravnik poslov zunanjemu ministru dr. Marinkoviću.**

— **Trst,** 5. junija. «Piccolo» poroča iz Beograda, da je postal položaj zadnje dni zopet napet zlasti ker se je vlada odločila, da kljub splošnemu odporu javnosti ratificira nettunske konvencije. Veliko nezadovoljstvo pa je vzbudil tudi odgovor jugoslovenske vlade na italijansko noto, ki ga smatra javnost v Jugoslaviji za ponižujočega. List pa naglaša, da opozicija ne bo mogla preprečiti ratifikacije nettunskih konvencij, ker je jasno, da je edino tem potom mogoče urediti odnošaje med Jugoslavijo in Italijo.

— **Pariz,** 5. junija. Posebni beograjski poročevalec «**Matina**» poroča iz Beograda, da je pripisovati krvave incidente, ki se odigravajo v Jugoslaviji, v prvi vrsti napačnim in pretiranim vestem. V daljšem članku se nato obširno bavi z jugoslovensko-italijanskimi odnošaji in opisuje njih zgodovinski razvoj. **Članka naglaša dejstvo, da je Albanija s sklenitvijo tiranske pogodbe postala vazal Italije, ki dela sedaj na to, da napravi tudi iz albanske vojske svoje orožje proti Jugoslaviji. Jugoslavija ima tem več povoda, da pripisuje temu postopanju Italije veliko nevarnost za mir na Balkanu, ker je Albanija postala v zadnjem času zatočišče temnih elementov iz Bolgarije in Makedonije.. Ni se čuditi, povdarja pisec, če vse te priprave vzbujajo vtis, da dela Italija po načrtu in da hoče podjarmiti 14 milijonski jugoslovenski narod. Jugoslavija je vsa leta sem dokumentirala svojo miroljubnost in bilo bi zelo umestno in stvari ter za mir v Evropi izredno koristno, če bi Društvo narodov vzelo albansko vprašnje v svoje roke. Vsekakor pa je skrajni čas, da se nekaj stori, predno bo razboritost to- in onstran Jadrana dosegla vrhunec, kar lahko povzroči nepričakovane in usodne dogodke.**

Monoštrska afera pred Društvom narodov

Jutri bo Svet Društva narodov razpravljal o monoštrski aferi. — Enoten nastop Male antante. — Poročilo preiskovalne komisije nezadostno.

— **Ženeva,** 5. junija. Včeraj dopoldne je bilo pod predsedstvom kubanskega člana in poslanika v Berlinu Aqueroy Bethancourta 50. zasedanje sveta Društva narodov. Otvoritvena seja je bila zgolj formalnega značaja. Nemškemu in francoskemu zunanjemu ministru, ki se ne udeležujeta osebno posvetovanj, so bile odposlane pozdravne brzojavke.

Dopoldne so se vršili razgovori med posameznimi politiki. Bivši generalni tajnik poslaniške konference Masigli je prejel zastopnike Male antante, s katerimi se je posvetoval o monoštrski aferi. Delegati so razpravljali o poročilu tročinskega odbora. V krogih Male antante kakor tudi v Ženevi sploh prevladuje vtis, da je to poročilo nezadostno. Ker se zdi, da je izključeno, da bi bilo poročilo soglasno sprejeto, je nastalo vprašanje, ali bo Svet Društva narodov poročilo zavrnil. Najbrž bo vprašanje odgodeno za poznejše zasedanje, ker je ta problem za nadaljne delo Društva narodov važnega pomena in prejudicinalnega značaja. Danes dopoldne je na dnevnem redu razprava o poljsko - litvanskih odnošajih, v četrtek o madžarski tihotapski aferi, v petek pa o optanskem sporu med Madžarsko in Rumunijo.

— **Pariz,** 5. junija. Pertinax razpravlja v »Echo de Paris« o monoštrski aferi in naglaša, da je poročilo tročlanske preiskovalne komisije nezadostno, zlasti ker ni ugotovljena postaja, kamor je bila pošiljka namenjena. Poročilo pa ugotavlja, da gre za tajen transport vojnega materijala. Četudi pošiljka ni velike vojaške vrednosti, predstavlja vendarle kršitev trianonske pogodbe, po kateri se je Madžarska obvezala, da ne dopušča transporta vojnega materijala preko svojega ozemlja, še manj ji je pa dovoljeno dobavljati orožje za lastne oboroževalne namene. Poročilo nadalje ugotavlja, da je madžarska vlada obravnavala zadevo zgolj s stališča železniškega in carinskega postopka, ni pa smatrala za potrebno, da stvar takoj temeljito preišče in zaplenjeno orožje nemudoma uniči. Nasprotno je madžarska vlada preiskavo zavlačevala in preprečila točne ugotovitve.

— **Ženeva,** 5. junija. Svet Društva narodov bo jutri v tajni seji razpravljal o monoštrski aferi. Kakor se doznava, bodo zastopnike Male antante zavzeli enotno stališče, ker smatrajo tako Jugoslavija, kakor Češkoslovaška in Rumunija, da je poročilo preiskovalne komisije nezadostno in da je potrebna ponovna preiskava te zadeve.

Čangtsolin nevarno ranjen?

Včeraj je bil izvršen v Pekingu atentat na generala Čangtsolina. — Po zadnjih vesteh je bil Čangtsolin nevarno ranjen. — Možnost novih zapletljajev na Daljnem vzhodu.

– *Tokio,* 5. junija. *Včeraj je bil izvršen v Pekingu atentat na maršala Čangtsolina. Ko je njegov posebni vlak peljal preko mostu čez Laosaokao, je eksplodirala bomba. Štirje vozovi, v katerih se je vozilo spremstvo, so bili razbiti in več ljudi ubitih. — Čangtsolin je ostal nepoškodovan.*

— *Tokijo,* 5. junija. Atentat na maršala Čangtsolina je povzročil med Kitajci veliko razburjenje. Kmalu po atentatu se je zbrala pri mostu večtisočglava množica, ki je pričela groziti Japoncem. Bati se je protijaponskih nemirov, ker prevladuje med prebivalstvom mnenje, da so atentat organizirali Japonci, ki so se hoteli baje na ta način iznebiti maršala Čangtsolina. Atentat bo imel najbrž diplomatske posledice, ker je bil izvršen na japonskem zaščitenem ozemlju. Kakor se izve, sta bila pri atentatu usmrčena delovni minister maršala in njegov vojaški posvetovalec. Pet vagonov posebnega vlaka je bilo popolnoma razbitih. Bombe izvirajo iz neke ruske tovarne.

— *Tokio,* 5. junija. *Po vesteh iz Pekinga je bil Čangtsolin pri včerajšnjem atentatu nevarno ranjen. Ker pa so se oblasti bale, da bi ta vest vplivala demoralizujoče na armado, so pravo stanje Čangtsolina prikrivale. Danes se je njegovo stanje tako poslabšalo, da se zdravniki boje vsak čas katastrofe.*

— *London,* 5. junija. Atentat na Čangtsolina je vzbudil v tukajšnjih krogih bojazen, da se napetost med Japonci in Kitajci še poveča, kar bi lahko dovedlo do usodnih zapletljajev na daljnem vzhodu. Atentat je bil izvršen na ozemlju, ki je pod zaščito Japonske, radi česar smatrajo Kitajci, da nosijo Japonci odgovornost za napad na Čangtsolina.

Odprava vizuma s ČSR in Avstrijo

Praga, 5. junija. Jugoslovenska vlada je v posebni noti sporočila češkoslovaškemu zunanjemu ministrstvu, da so s 1. junijem 1928 ukinjena viza za češkoslovaške državljane. Češkoslovaška vlada odpravi s svoje strani viza za jugoslovenske državljane s 15. tm.

— **Praga,** 5. junija. »Neue Freie Presse« poroča, da se bo pri nadaljevanju trgovinskih pogajanj med Avstrijo in Češkoslovaško razpravljalo tudi o odpravi vizumov v medsebojnem prometu. Ker je Jugoslavija pristala na odpravo vizumov s Češkoslovaško, upajo tukajšnji krogi, da bo tudi z Avstrijo prišlo v tej zadevi do sporazuma.

O «ITALII» ŠE NOBENEGA SLEDU

— **Moskva,** 5. junija. Vest, ki so jo razširili nekateri listi, da je »Italia« pristala, je pripisati dejstvu, da je neki radioamater baje ujel Nobilove klice na pomoč, češ da se nahaja nizko nad Franc Jožefovo zemljo. Ruska vlada je takoj organizirala pomožno akcijo, da kontrolira resničnost te vesti. Doslej o »Italiji« ni še nobenega sledu.

Omejitev obratovanja v premogovnikih TPD

Našemu delavstvu v premogovnikih preti vnovič brezposelnost. Spor med železniško upravo in TPD.

Zastopniki vlade prav radi naglašajo, da so pripravljeni storiti vse za pozdigo našega gospodarstva. Pred tedni je vlada celo sklicala konferenco zastopnikov gospodarskih krogov v Zagreb, na katero je prišlo kar šest ministrov, ki so imeli priložnost slišati celo vrsto želja in pritožb gospodarskih krogov. Predstavniki vlade so obljubovali, da bodo storili vse, da ustrežejo tem željam in v javnosti so krožile že vesti, da bo v vlado stopil sam predsednik zagrebške trgovske zbornice g. Arko. Pozneje so zborovali v Beogradu zastopniki naše industrije v Centrali industrijskih korporacij, ki so naglašali zlasti potrebo, da bi vlada ne izpreminjala preko noči pogojev za dobavo premoga državnim železnicam, onemogočala vsako trajno kalkulacijo in povzročala na prestanih pretresljajev v produkciji in v razmerju med delodajalci in delavci. Kakor vse kaže, vlada kljub svojim obljubam malo upošteva želje predstavnikov naših gospodarskih krogov.

Med generalno direkcijo državnih železnic in rudarskimi podjetji je prišlo namreč začetkom junija do ponovnega spora, ki ima za posledico ustavitev dobav premoga za državne železnice. Generalna direkcija je proti dogovoru brez prejšnjega obvestila s 1. junijem uveljavila povsem drugačne pogoje za dobave premoga, vsled česar so premogovniki s 1. junijem ustavili dobave premoga državnim železnicam in omejili svoje obrate na najmanjšo mero. Jsano je, da je ostalo zopet mnogo rudarjev brez dela in da preti še večja omejitev dela. V Hrastniku, Zagorju in Kočevju so uvedena neprostovoljna praznovanja, v Trbovljah je ustavljeno delo na Dukičevem dnevnem kopu in samo tu je prizadetih 2500 rudarjev, ne vštevši njihove družinske člane. TPD izjavlja, da ne more znižati cen premoga, ker bi morala prevaliti znižanje na delavske plače, ker se pa tiče omejevanja obrata, trdi, da je k temu prisiljena, ker nima kje deponirati premoga. V Hrastniku, v Zagorju in Kočevju ni nobenega prostora, kjer bi se mogel premog odkladati, le v Trbovljah ga je še nekoliko prostora in zato tu delavstvo za enkrat še dela. Delavstvo, ki mu preti nova velika beda, je seveda razburjeno in išče pomoči na vseh straneh.

Neprestani pretresljaji, večno omejevanje obratovanja in dela in s tem v zvezi popolna nesigurnost delovnega trga, vse to je tako za industrijo kakor za delavstvo nevzdržno. Ne poznamo v podrobnostih sedanjega spora med premogovniki in generalno direkcijo državnih železnic, tudi nimamo namena braniti TPD. naš namen je opozoriti v prvi vrsti na tisoče bednega delavstva, ki plačuje z vsiljeno brezposelnostjo preko noči nastale spore med premogovniki in prometnim ministrstvom.

Mislimo, da bi bil že skrajni čas, da bi vlada pri državnih dobavah uvedla metode, kakršne so drugod običajne in ki bi onemogočale večje pretresljaje v produkciji kakor tudi v življenskih pogojih delavstva. Od zadnjega spora s premogovniki je imelo prometno ministrstvo dovolj časa, da bi uredilo dobave premoga na način, ki bi bil zadovoljiv za državo in po katerem bi bili zavarovani tudi interesi delavstva v premogovnikih. Pri nas doživljamo žal nasprotno, da vlada sama izziva nesigurnost v produkciji in v življenskih pogojih delavstva. To so nezdravi pojavi, ki se lahko maščujejo na vse strani.

Nujno je potrebno, da vlada dejansko upošteva zahtevo in želje stanovskih korporacij bodisi industrijcev kakor delavcev, ter jih skuša spraviti v sklad medsebojno kakor tudi z državnimi interesi. V tem bi morala temeljiti pametna gospodarska politika vlade, ne pa v samovolji gotovih načelnikov v raznih ministrstvih. Na ta način bi se preprečilo marsikako socijalno zlo, obenem pa bi imelo korist tudi splošno narodno gospodarstvo, ker bi postalo bolj stabilno.

Velik vlom v Kranju

Snoči je bilo vlomljeno v podružnico Zadružne gospodarske banke v Kranju, kjer so vlomilci odnesli za 250.000 Din gotovine in valut. — Ljubljanska policija pozvana na pomoč.

Kranj, 5. junija 1928.

Dočim se je zadnje čase klatila po Štajerski nevarna vlomilska in zločinska tolpa, pred katero ni bilo varno niti imetje, niti življenje ljudi, smo imeli v naših krajih pred to sodrgo razmeroma mir, če abstrahiramo nekaj manjših vlomov na deželi. Snoči pa je bil tu izvršen velik vlom, o katerem so se že na vsezgodaj raznesle vesti po mestu in povzročile splošno senzacijo. Vlomljeno je bilo v podružnico Zadružne gospodarske banke,3 kjer so vlomilci odnesli izredno bogat plen.

Poslovni prostori banke se nahajajo na najbolj prometnem kraju, tik hotela »Pri stari pošti«. Ko je danes zjutraj stopila služkinja ravnatelja Karla Česna v bančni urad, da, kakor po navadi, pobriše prah in pomete, je nenadoma prestrašena opazila, da je velika Wertheim - blagajna št. 6 navrtana in da je bil iz nje ukraden ves denar. Služkinja je takoj hitela na orožniško postajo in tam prijavila vlom.

Kmalu so se v banki pojavili orožniki z ravnateljem Česnom. Dognali so, da so prišli vlomilci skozi vrtnarijo Frana Sušnika. V banko so vlomili skozi okno sobe za uradništvo, ki je bilo sicer zamreženo, toda omrežje je bilo iz samih podalgastih paralelnih palic, katere so vlomilci upognili, da so lahko zlezli v sobo. Iz prve sobe so vdrli v ravnateljevo, kjer se nahaja tudi blagajna. Blagajno so navrtali z navadnim vlomilskim orodjem in napravili pri ključavnici 30 cm dolgo in 15 cm široko luknjo, ki je zadoščala, da so skoraj popolnoma izpraznili iz blagajne približno 2000.000 Din, razne tuje valute, šilinge, češke krone in drugo. Skupna škoda znaša po dosedanji cenitvi okoli 250.000 Din, utegne biti pa še večja, kar bo naknadno dognano.

Vlomilci so pustili na licu mesta vse svoje vlomilsko orodje, klešče in dleta in sicer 12 komadov. Odožniki so takoj pričeli z poizvedovanji, ki so zaenkrat seveda še brezuspešna, zdi se pa, da so vlom izvršili domači zločinci. Vse okolnosti namreč pričajo, da so morali vlomilci dobro poznati razmere v hiši.

O vlomu je bila danes dopoldne obveščena tudi policijska direkcija v Ljubljani. Orožniška postaja v Kranju je naprosila ljubljansko policijsko direkcijo, naj ji pomaga izslediti drzne vlomilce. Danes dopoldne so se odpeljali v Kranj višji nadzornik Žajdela, detektiv Podobnik in fotograf Trepše.

Škoda znaša kot rečeno, okoli 250.000 Din. K sreči je bila b[illegible]nka proti vlomu zavarovana tako, da l[illegible]ečino škode krila z zavarovalnino.

Nemška sodba o naših odnošajih s ČSR

— *Praga,* 5. junija. «Reichenberger Zeitung» objavlja članek nemškega poslanca Windischa, ki se je s češkoslovaško parlamentarno delegacijo udeležil potovanja v Jugoslavijo. Poslanec opisuje svoje vtise iz Jugoslavije in pravi, da je bila pot češkoslovaške parlamentarne delegacije triumfalna. Značilno je, naglaša posl. Windisch, da je edinstvo, ki vlada med Čehi in Jugoslovani že leta in leta in je prej služilo za osvoboditev in osamosvojitev, sedaj usmerjeno v glavnem na vzdrževanje državne samostojnosti. — Poslanec povdarja nadalje uspehe parlamentarnih posvetovanj v ekonomskih ozirih. Političen pomen ni tako velik, ker je konferenca posvečala največ pozornosti slovanski ideji, ki je pa ne bo mogoče uveljaviti, ker sta obe državi ločeni in nimata skupnih meja, ki jih tudi najbolj vroče želje ne morejo ustvariti. V tem oziru se tudi v bodoče ne bo ničesar izpremenilo.

Dr. Šumenkovićeva ekskurzija v Prago

— **Praga,** 5. junija. Minister brez portfelja dr. Šumenković je prispel včeraj v spremstvu jugoslovenskega poslanika Branka Lazarevića v Prago, kjer bo ostal štiri dni.

— **Praga,** 5. junija. O obisku zastopnika jugoslovenkega zunanjega ministra dr. Šumenkovića se uradno poroča, da nima nikakega političnega značaja. Dr. Šumenković je prišel v Prago, da prouči organizacijo praškega zunanjega ministrstva in svoje izkušnje vporabi v Beogradu, kjer se pripravlja reorganizacija ministrstva.

Konferenca Male antante

— **Praga,** 5. junija. Konferenca Male antante je sklicana definitivno za dne 20. t. m. v Bukarešti. Posvetovanja bodo trajala 3 dni. Istotako se bo vršil tudi sestanek novinarske Male antante.

Pozor pred žeparji!

Velesejem je konjunktura za razne temne elemente, zlasti pa za žeparje, ki že nekaj dni prav pridno poslujejo na sejmu, na Vodnikovem trgu in sploh po križiščih in krajih, kjer se zbirajo množice. V gnječi se da namreč dobro «ribariti».

Zdi se pa, da je v Ljubljano predvsem zaneslo nekatere zagrebške žeparje, ki uživajo renome, da so najboljši in najbolj izvežbani v državi. Takc je danes na policiji prijavil češki državljan, trgovec Anton Tyls, ki se je pripeljal iz Zagreba na ljubljanski velesejem, da mu je neznan žepar izmaknil med vožnjo Zagreb—Zidanimost listnico, v kateri je bilo 2000 Din in okoli 250 šiingov. Skupna škoda znaša okoli 4000 Din. V listnici je bil tudi češkoslovaški potni list. — Dne 3. t. m. je spreten žepar na sejmu izmaknil Stanku Bucku lepo srebrno uro z verižico, vredno najmanj 300 Din. Tatvine je osumljen neki 30 letni moški. — Na Vodnikovem trgu je spreten žepar včeraj ukradel Neži Žvokljevi črno usnjato denarnico. Te tatvine je osumljen isti neznanec, ki se je tudi na sejmu sukal sumljivo med ljudmi in delal umetno gnječo. V denarnici je bilo 1300 Din in železniška legitimacija.

Med vožnjo v vlaku Celje—Ljubljana je bila Janku Vilmanu ukradena črnorjava usnjata aktovka, v kateri je bilo več predmetov. Skupna škoda znaša 500 Din.

Včeraj je bil izvršen drzen vlom v stanovanje Karla Rojška v Rečni ulici štev. 13. Vlomilec je odnesel pleteno košaro, v kateri je bila črna moška obleka in nekaj komadov perila. Rojšek trpi 1000 Din škode.

Danes je na velesejmu neznan tat izmaknil Stanku Brezarju z Jesenc temnomoder dežni plašč, vreden 300 Din. — Včeraj je bilo v Vodmatu ukradeno kolo Miroslavu Keršiču. Kolo je bilo znamke «Adler», črno pleskano, prostega teka in vredno 1200 Din.

Za dobo pet let je bil iz ljubljanskega policijskega okoliša izgnan 30 letni Matevž Ris, rojen v Cerknici in pristojen v Logatec. Mož je nevaren potepuh in tuja last pred njim ni varna.

Poštni promet s sovjetsko Rusijo

— *Beograd,* 5. junija. Med našim ministrstvom pošte in brzojava in sovjetsko Rusijo je bil sklenjen sporazum, glasom katerega se je uvedel s 1. junijem t. l. med obema državama promet priporočenih in ekspresnih pisem. V teku pa so tudi pogajanja za razširjenje poštnega prometa na denarna pisma. To so prvi oficijelni stiki med našo državo in sovjetsko Rusijo.

LEVIČARSKA ZMAGA NA LUKSENBURŠKEM

— *Luxumburg,* 5. junija. Pri volitvah v poslansko zbornico so socijalni demokratje pridobili 4, katoliki pa 1 mandat, dočim so radikali izgubili 1 mandat. Koalicijske stranke bodo imele v novi zbornici izmed 52 celokupnih, 30 svojih glasov.

VLAK POVOZIL AVTO

— **Praga,** 5. junija. Jugoslovenski brzovlak, ki je vozil po polnoči s češkoslovaške meje proti Pragi, je zadel blizu od Hornega dvorišča v tovorni avtomobil. V avtomobilu je bilo 12 kmetov, ki so se peljali na sejem. Dve osebi sta bili na mestu ubiti, 6 pa težko ranjenih. Med prevozom v bolnico je en ranjenec podlegel poškodbam.

Ko greste na velesejem,

posetite tudi francoski paviljon, kjer so razstavile zlasti francoske firme luksuznih predmetov izredno zanimive stvari. Prepričali se boste, da je francosko blago okusno, solidno in poceni.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.92—22.98 (22.95), Berlin 13.585—13.615 (13.60). Bruselj 0—7.9322, Budimpešta 0—9.928, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9825—8.0225 (7.9975), London 277.04—277.84 (277.44), Newyork 56.715—56.915 (56.815), Pariz 222.40——224.50 (223.4), Praga 168.06—168.86 (186.46), Trst 298.5—300.5 (299.5).

Efekti: Celjska 158 din.,, Ljubljanska kreditna 128 den., Praštediona 895 den., Kreditni zavod 165—175, Vevče 105 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Šešir 105 denar.

Lesni trg: Tendenca čvrsta. Zaključeni so bili 3 vagoni tramov, po noti kupca, fco. vagon nakl. post. po 250.

Deželni pridelki: Tendenca mlačna. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBŠKA BORZA.

Dunaj 799.75, Berlin 13.60, Italija 299.50, Loondon 277.44, Pariz 223.40, Praga 168.46, Curih 20.95.

Efekti: Vojna škoda 450.

INOZEMSKE BORZE.

Zagreb 913.20, Dunaj 73.02, Berlin 124.20, Praga 15.37, Italija 27.33, Pariz 20.40, London 215.2350, Newyork 519.75.

Daruite za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Poljšakov odgovor na izjavo naših zdravnikov

Druga plat zvona. — Kaj pravi g. Poljšak o stališču zdravnikov v zadevi njegovega sredstva zoper raka.

Predsednik Slov. zdravniškega društva v Ljubljani g. dr. Fran Derganc je podal v »Slov. Narodu« z dne 1. t. m. ter v »Slovencu« z dne 2. t. strokovno mnenje o sredstvih, ki sem jih iznašel za zdravljenje raka in drugih sorodnih bolezni. Ker vsebuje njegov članek več netočnosti, ugotavljam resnici na ljubo:

Ni res, da se gg. zdravniki doslej niso oglasili ter ohranili toliko časa **čakajoče stališče**, temveč je res, da se je Zdravniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani že pred dobrim pol letom obrnila na celjski magistrat z zahtevo, naj uvede kazensko postopanje proti meni radi mazaštva. Stvar je prišla pred okrajno sodišče in državno pravdništvo v Celju, ki je postopanje končno ustavilo, ker niso bili podani v zakonu zahtevani pogoji. Smatram ovadbo s predlogom za uvedbo kazenskega postopanja za dovolj jasno zavzeto stališče oficijelne organizacije slovenskih gg. zdravnikov.

Res je tudi, da stoji sedaj trojica gg. zdravnikov, ki so mi šli na roko, pregledovali bolnike pred, med in po zdravljenju, izstavili bolnikom diagnozo in končno tudi zdravniško potrdilo o doseženih uspehih, pred stanovskim disciplinskim sodiščem slovenskih zdravnikov, ki zahtevajo, da se vsem trem odvzame za dobo enega leta pravica prakse. To pa le zato, ker so s tem, da so sodelovali z lajikom, škodovali časti in ugledu zdravniškega stanu. V preganjanju teh treh gg. zdravnikov, od katerih imata dva nad 30letno zdravniško prakso, vidim zopet jasen dokaz o odločno nasprotujočem stališču slovenskih gg. zdravnikov.

Res je, da po svoji šolski predizobrazbi nisem doktor vsega zdravilstva; res je tudi, da nisem delal bakterioloških poizkusov po institutih in laboratorijih, niti preizkusov na miših, podganah ali drugih živalih. Želel bi samo vedeti od g. prim. dr. Derganca, **kako bi on zdravil raka v želodcu in maternici pri miših in podganah?** Res pa je tudi, da sem si s svojim 20letnim zasebnim študijem pridobil toliko znanja, da se mi je posrečilo iznajti sredstvo, s katerim sem do danes uspešno zdravil in ozdravi' prav čedno število bolnikov, ki so skozi dolgo vrsto let zaman iskali pomoči pri gg. zdravnikih ter po raznih bolnicah, klinikah in sanatorijih tu- in inozemstva, kjer so bili ponovno operirani in zdravljeni z raznimi metodami in sredstvi.

Res je tudi, da pri iznajdbi mojih sredstev ni sodeloval nobeden »učeni strokovnjak«, temveč jaz sam — lajik. Sicer pa pravi g. dr. Derganc sam v uvodu, da »zgodovina zdravniške znanosti uči, da je marsikaj dobrega odkril zdravi ljudski in lajiški instinkt«. Zato me čudi, da g. dr. Derganc, ki me osebno **ne pozna**, s temi vprašanji indirektno že v naprej odklanja možnost, da bi mogel tudi jaz — slično drugim lajikom — iznajti kakšno uspešno sredstvo.

Res je, da nisem izročil svojega sredstva strokovni komisiji, da ga »kemično preišče in preizkusi na živalih«, pač pa je tudi res, da sem se obrnil na več gg. zdravnikov deloma direktno, deloma indirektno, da pa je večina teh gospodov sodelovanje odklonila ali pa sploh ni odgovorila. Julija meseca 1927. sem se obrnil tudi na dekanat ljubljanske medicinske fakultete, ki jo smatram za najvišji merodajni forum v Sloveniji, ki pa mi je odgovoril, da nima na razpolago potrebne klinike ter me napotil k specijalistu g. dr. Demšarju, kateremu sem pozneje tudi demonstriral 15 bolnikov v raznih štadijih zdravljenja.

Vsakomur pa bode jasno, da je lajiku zelo otežkočeno iskreno sodelovanje z gg. zdravniki, ki zastopajo mnenje, da so že davno minili časi, ko je neakademsko izobražen lajik mogel iznajti uspešno sredstvo na polju zdravstva in ki preganjajo celo one svoje kolege, ki mi gredo na roko. Tudi ne more ugodno vplivati na razvoj stvari delovanje detektivov, ki me zasledujejo kakor kakšnega zločinca, zaslišujejo bolnike itd.

Ugotoviti moram, da trditev g. dr. Derganca, da moja »metoda zdravljenja — do 6 mesecev — pomeni naravnost katastrofalno nevarnost za bolnike, katerim more le zgodnja nezamujena operacija rešiti življenje«, ni prav nič na mestu iz enostavnega razloga, ker sem do danes uspešno zdravil samo zastarane slučaje (celo do 32 let stare bolezni), ki so jih skozi dolgo vrsto let brezuspešno zdravili gg. zdravniki. Zato mislim, da, če niso gg. zdravniki s svojim celo desetletja trajajočim brezuspešnim zdravljenjem zagrešili katastrofalne nevarnosti za bolnike, tudi jaz s svojim parmesečnim uspešnim zdravljenjem istih bolnikov tega nisem zakrivil, torej, da se tudi jaz držim vsaj toliko, kolikor gg. zdravniki, načela: Primum nil nocere (prvo je: ne škodovati).

Gosp. dr. Derganc mi očita, da nimam pri svojem delovanju niti iskrice sočutja ali skrbi, temveč da me vodi slepi pohlep po hitrem in lahkem bogastvu. Če bi bila ta trditev točna, potem ne bi zdravil beračev in drugih revežev, katerim sem plačeval celo potne stroške do mene, odnosno v Ljubljano k g. dr. Demšarju; za katerih zdravljenje sem rabil sredstva, ki sem si jih mogel nabaviti samo s tem, da sem prodal vse spominske dragocenosti (zlatnino i. dr.) svoje žene, svojo zlato uro itd., temveč bi zdravil one bogataše, ki obljubljajo visoke nagrade.

Tudi moje stremljenje, da se ustanovi sanatorij za rakaste bolezni pod strokovnim vodstvom g. zdravnika, ima za cilj dosego možnosti nadaljnega študija mojih sredstev in intenzivne pomoči ogromnemu številu obupanih revežev. V sanatoriju bi se tudi nudila možnost sodelovanja mnogih tu- in inozemskih zdravnikov v svrho ugotovitve uspešnosti mojega sredstva. Nikakor pa ne morem biti istega mnenja z g. dr. Dergancem, ki je sam lastnik sanatorija, da je sanatorij — kakor ga razumem — nekak zavod za obogatenje lastnika, temveč sem nasprotnega mnenja, da mora sanatorij imeti samo eden namen: pomagati nesrečnim bolnikom.

Če pa je beograjska »Politika« priobčila vsled **netočnega razumevanja** (jaz sem govoril slovensko, novinar je bil Srhobrvat) napačno trditev, da hočem svojo iznajdbo najprej sam (materijalno) izkoristiti, to dejstvo prav nič ne spremeni na mojem motivu, ki je ostal isti, kakršen je bil pred 20 leti.

G. dr. Derganc sam ugotavlja, da je »znanstveno dokazano, da organične izpremembe (rak) še niso dostopne sugestiji«. Kljub temu posveča sugestiji cel odstavek, dasi sem že javno izjavil, da moja metoda nima s sugestijo ničesar skupnega.

Sicer sem pa mnenja, da je vsaka stvarna polemika nemogoča vse dotlej, dokler bodo gg. zdravniki stali na stališču, da se z lajikom ne da govoriti brez omalovaževanja, zafrkacij, osebnih žalitev in groženj.

Lojze Poljšak.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Samomor operne pevke (Slovenke). — Po desetih letih odkrit zločin. — Tragična smrt dečka v Dravi. — Orožnik ustrelil detektiva. — Poskus roparskega umora. — 17 smrtnih obsodb.

Iz Splita poročajo, da se je včeraj v zapadnem delu predmestja Marjana ustrelila znana operna pevka Marija Majcenič, rodom iz Bežan pri Mariboru. Operna pevka si je pognala kroglo naravnost v srce in se zgrudila na mestu mrtva. Pri nji so našli nekaj njenih stvari in sliko nekega mladega poročnika. Pred samomorom je Majceničeva zapisala: Zbogom moj ljubljeni, oprosti. V svojo beležnico je pa napisala tik pred smrtjo: Težka je pot tja, toda prekasno je. Operna pevka je bila v Splitu splošno priljubljena. Njeni zadnji vlogi sta bili dve večji v Tijardičevih operetah, kjer je dosegla pri splitskem občinstvu velik uspeh. Vzrok življenske tragedije mlade operne pevke je najbrž nesrečna ljubezen. Gotovo so pa še drugi vzroki, ki še niso znani. Majceničeva je bila tudi izredno lepa.

★

Iz Sombora poročajo, da je tamošnja policija aretirala v St. Bečeju nekega Stjepana Joza. Joza je že 52 let star in je bogat posestnik. Imel je služkinjo, ki je bila pri hiši, ko je bil Stjepan še otrok. Nedavno se je pa Stjepan sprl s služkinjo in jo odpustil. — Služkinja se mu je osvetila. Naznanila je policiji, da je njen bivši gospodar morilec. Joza je namreč zelo prepirljive narave. Pred desetimi leti je nenadoma umrl sosed, s katerim je Štjepan živel v večnem prepiru. Tedaj ni nihče dvomil, da je sosedova smrt naravna. Sedaj, po desetih letih, je pa odpuščena služkinja izdala, da je bil sosed umorjen in da ga je umoril sam Joza. Policija je posestnika takoj aretirala in zaslišala. Sprva je vse tajil, ko sta pa izpoved služkinje potrdila tudi posestnikov sin in svak, je umor priznal. Izročili so ga sodišču v Somboru.

★

Iz Osijeka poročajo, da je včeraj tragično končal svoje življenje neki deček v valovih Drave. Štirje Rusi in ena Rusinja, sami otroci od 6 do 12 let, so vzeli čoln in odveslali po Dravi. Vsi so znali plavati, le 8letni Štimac je bil plavanja nevešč. Otroci so veslarili po reki pri Belišču blizu Osijeka. Sredi reke, kjer je voda globoka 6 metrov, se je čoln nenadoma prevrnil in otroci so padli v vodo. Vsi so splavali na suho, le mali Štimac je utonil. Ker ni znal plavati, ga je voda odnesla. Otroci so na obali zaman klicali na pomoč. Ker ni bilo nikogar blizu, je moral deček pogniti v valovih Drave. Štimac je bil edini sin ugledne osiješke rodbine.

★

Iz Beograda poročajo, da so včeraj orožniki ustrelili nekega beograjskega detektiva v ulici Kralja Aleksandra. — Detektiv je šel po ulici z večjo družbo, ki je razgrajala. Pristopil je orožnik in pozval ponočnjake, naj se razidejo, ker ni dovoljeno shajanje na ulicah v gručah. Vesela družba se je razburila in detektiv se je začel prepiriti z orožnikom. Orožnik je pri tem rabil orožje in smrtno ranil detektiva. Na ulici je nastal velik vrišč. Okna so se odpirala in zaspani obrazi so kukali izza zaves. Strel je prebudil vso okolico. Prebivalci so mislili, da so se ponovile demonstracije. Prihiteli so še drugi orožniki, ki so napravili red in aretirali orožnika, ki je ustrelil detektiva.

★

Pred tedni je vzbudil v Zagrebu veliko senzacijo poskus roparskega umora nad neko prostitutko v Kožarski ulici. 22letni Rudolf Bagadur je prerezal Ivki Markovičevi vrat, da bi jo oropal ter tako dobil denar za plačanje takse za šoferski izpit. Bagadur je rodom iz Grdanjca pri Samoboru. Razmišljajoč, kako bi dobil denar, se je napotil v Kožarsko ulico k svoji znanki Ivki. Potrkal je na vrata njene sobe in tedaj je sobo zapustila neka druga prostitutka, tako da je bila Ivka sama. Bagadur se je nekaj časa zabaval z njo. V trenutku, ko je mislil, da devojka tega ne bo zapazila, je potegnil iz žepa britev in zamahnil po devojkinem vratu. Bagadur je priznal, da je hotel prostitutko oropati, zanika'pa, da jo je hotel zaklati. Devojka se je, dasi težko ranjena, iztrgala iz napadalčevih rok in pobegnila iz sobe. Razprava proti napadalcu se bo vršia jutri. Zaslišanih bo več prič, ki so bile v času napada v hiši. Za razpravo vlada zlasti veliko zanimanje med zagrebškimi demimondenkami.

★

Povodom obsodbe v Prpičevem procesu so nekateri listi naglašali, da Zagrebčani ne pomnijo, da bi bilo v enem procesu hkrati šest smrtnih obsodb. Neki pravnik je na to trditev objavil, da se je vršil v Zagrebu l. 1896. velik proces, v katerem je bilo izrečenih 17 smrtnih obsodb. Od l. 1877. do 1896. je ropala in morila v zagrebški okolici nevarna roparska tolpa. Vsako leto je kriminalna kronika beležila strašne umore in zločine. Oblastva so zaman zasledovala zločince. Začetkom l. 1896. je bil zopet izvršen strašen roparski napad in zločinci so zaklali tri osebe. Orožniki iz Stenjevca so energično zasledovali zločince in ugotovili, da so to prebivalci Gorenjega Stenjevca Mijo Brezovič, Vid Petrek in Mijo Vukenič. Vsi trije so bili aretirani in ko so bili že v ječi in so vedeli, da bodo plačali svoje zločine z glavo, so priznali, da so voditelji velike roparske tolpe, ki ima na vesti nič manj nego 18 umorov. Orožniki so aretirali 36 članov te roparske tolpe. Razprava proti njim je trajala 24 dni in je bilo razen 36 obtožencev zaslišanih še 200 prič. Sodišče je obsodilo 17 tolovajev na smrt. 11 zločincev je bilo obsojenih na dosmrtno ječo, 8 jih je pa bilo oproščenih.

Velik razmah letošnjega velesejma

Če bo vreme količkaj ugodno, bo uspeh letošnjega velesejma v moralnem in gmotnem pogledu zadovoljiv. Že prve dni je vladalo na sejmišču tako živahno vrvenje kakor še nobeno leto in pričakovati je, da se bo zanimanje za bogato razstavo krasnih vzorcev med tednom še povečalo. Kako popularen je postal ljubljanski velesejem in koliko zunanjih gostov privabi poleg Ljubljačanov, priča že dejstvo, da je doseglo število posetnikov prve štiri dni 30.000. To je vsekakor razveseljiv pojav tem bolj, ker živimo v času splošne gospodarske krize in pomanjkanja denarja.

Zanimivo je tudi, da so zavzeli zagrebški gospodarski krogi napram ljubljanskemu velesejmu letos zelo blagohotno stališče, dočim so ga gledali doslej iz zavisti nekam postrani. Včerajšnji »Jugoslovenski Lloyd« priobčuje daljši članek o otvoritvi VIII. ljubljanskega velesejma, v katerem pravi med drugim: **Mirno lahko rečemo, da je ljubljanski velesejem od vseh velesejmov naše države v inozemstvu najbolj znan.** To priznanje je nam Slovencem tem ljubše, ker se dobro zavedamo, kolikega pomena je tesno gospodarsko sodelovanje z brati Hrvati in kako se bo lahko naš velesejem utrdil, izpopolnil in razširil, če ga bodo podpirali tudi hrvatski gospodarski krogi.

Včeraj so se že pričele kupčije. Kupci se zanimajo zlasti za pohištvo, motorna kolesa, pletilne in poljedelske stroje, pa tudi za druge vzorce je bilo zanimanje že prve dni veliko. Včeraj je posetilo velesejem že mnogo zunanjih gostov, naših kmetovalcev in trgovcev iz južnih krajev. Prispelo je tudi tudi več trgovcev iz Albanije, ki so vzbujali s svojimi originalnimi čepicami splošno pozornost. Škoda, da nekatere naše velike tekstilne tvornice letos niso razstavile, ker so bile mnenja, da imajo že itak preveč naročil. To stališče je zelo čudno, kajti večja podjetja imajo tudi svoje reprezentančne dolžnosti, zlasti če dobro obratujejo.

Tudi danes je bil velesejem v znamenju povpraševanja in kupčij. Interesenti porabijo delavnike, ko je na sejmišču manj gledalcev, da si blago ogledajo in sklenejo kupčije. Že včeraj, še bolj pa danes so začeli prihajati kupci iz raznih krajev naše države, pa tudi iz inozemstva. Poset je bil dopoldne srednji, popoldne bo pa nedvomno večji. Opozarjamo podeželska društva, zlasti pa šole, naj organizirajo skupne oglede velesejma, ker imajo pri tem znaten popust in ker je ogled v skupinah lažji nego posamič. Letošnji velesejem je tako pester in zanimiv, da ostane vsak posetnik zadovoljen z ogledom in da mu ni žal malenpostnega izdatka za vstopnino.

Zaključek inženjerskega kongresa

Pri včerajšnjem poročilu o kongresu inženjerjev in arhitektov je zaradi pomanjkanja prostora izostal konec, ki ga priobčujemo danes.

VPORABA INVESTICIJSKEGA POSOJILA.

Glede vporabe investicijskega posojila, ki se najame v Londonu, je skupščina sklenila, da se ima sestaviti poseben investicijski program za izvršitev državnih del, ki jih je treba dokončati v razdobju prvih dvajsetih let. Investicijski program se mora poprej predložiti v razpravo posebni anketi strokovnjakov, na katero morajo biti povabljeni člani Udruženja, inženjerji in arhitekti vseh strok. Pri vporabi posojila se ima dati prednost onim rentabilnim delom, ki garantirajo možnost izplačila posojila in obenem predstavljajo najnujnejšo potrebo posameznih pokrajin. Vporaba posojila se mora določiti s posebnim zakonom.

Inž. Josifović je poročal o stikih, ki jih je Udruženje navezalo z raznimi inozemskimi inženjerskimi udruženji. Poročal je tudi o delu predsedstva Federacije slovanskih inženjerjev. Letošnji kongres slovanskih inženjerjev se vrši v dneh od 22. do 24. avgusta.

ELEKTRIFIKACIJA DRŽAVE, ZLASTI ŽELEZNIC.

Glavna skupščina je nato z vsem povdarkom sklenila, da se mora nadaljevati akcija Udruženja za elektrifikacijo naše države, zlasti naših železnic, kar je osobito s stališča narodne obrambe in narodnega gospodarstva največje važnosti. Glavna uprava se poziva, da izdela v tem pogledu konkretne predloge.

Po izčrpanju dnevnega reda je predlagal inž. Stojić, da se naj vrši prihodnja glavna skupščina v Sarajevu, kar je bilo z odobravanjem sprejeto. Načelnik ministrstva javnih del inž. Novaković je v ime ministra javnih del čestital Udruženju na lepih uspehih kongresa. Med vsemi člani je vladala največja harmonija. Čestital je tudi ljubljanski sekciji, ki je znala tako vzorno organizirati kongres.

Predsednik inž. Avramović je nato zaključil skupščino, z zadoščenjem povdarjajoč, da je skupščina izvršila eminentno važno delo, vse razprave so bile posvečene le splošnosti in napredku države, dočim se skupščina ni spuščala v materijalne osebne zadeve jugoslovenskih inženjerjev, ki gmotno tudi ne žive posebno sijajno. Končno se je zahvalil zastopnikom tiska za njih podporo. S tem je bil oficijelni del skupščine končan. Včeraj popoldne so si inženjerji ogledali razne tovarne in druge naprave.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 5. junija: Zaprto.
Sreda, 6. junija: «Stilmondski župan. Red D.
Četrtek, 7. junija: «Herman Celjski». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

OPERA.

Začetek ob pol 20.

Torek, 5. junija: «Dekle zlatega zapada». C.
Sreda, 6. junija: «Čardaška kneginja». Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 7. junija: Ob 15. «Faust». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Zaključni produkciji Glasbene Matice v Celju

Javne produkcije celjske Glasbene Matice sta veledostojno in umetniško dovršeno završila klavirski večer gojencev konservatorij. stopnje in naslednji dan nastop matičnega mladinskega zbora ter Sancinovih goslačev.

Klavirski koncert je pokazal umetniško potenco učiteljic ge. Sancinove ter ge. Božič - Novakove. Prisostvoval sem produkcijam ljubljanskega konservatorija ter sem bil zato tembolj presenečen ob celjskem klavirskem koncertu. Tu sta učiteljici tehnično in dinamično izobličili iz gojencev in gojenk vse, kar se je dalo. Spored je bil sestavljen pestro, vendar sodim, da je imel v prvi vrsti namen, da se je lahko kazalo veliko in precizno tehnično znanje gojencev. Pa to je razumljivo. — Griegovo »Svatbo na Troldhangenu« je odsvirala gdč. Sernec še dokaj dobro, ovirala jo je pa trema. Naslednje, Fr. Lužovič, je odsvira Rahmaninova »Preludij« ter Dvořakov »Furiant«. Je rutiniran in čuteč pianist ter mi je posebno ugajal v prvi točki. Isto bi človek rekel o gdč. L. Srelini, ki je odsvirala Sukovo »Pomlad«. Zlasti tehnično se opazno bliža gdč. M. Plzákovi, ki je nastopila za njo ter odsvirala M. Balabireva »Islamey«. Plzákova je klasa zase ter je nadkriljevala v vseh ozirih ostale. V nji se družita občudovanja vredno tehnično znanje z zelo čustveno interpretacijo v celoto, ki ji daje blesk od Boga nadarjene umetnice. Greh je, če se ne posveti popolnoma glasbi. Za njo je nastopila gdč. T. Kalanova z Lisztom: »Koncertno etudo 3«. Vendar je bil njen nastop kljub res preciznemu tehničnemu znanju in čustvenemu podajanju nekoliko zasenčen radi predhodne Plzákove. V drugem delu koncerta sta poleg Kalanove in Plzákove še nastopila g. V. Kuntara z Lisztovo »Sv. Frančišek hodi po morju«, odsvirano bravoruzno, zlasti je zavidanja vredna tehnika leve roke — ter ga. M. Jeršinović s Chopirovo »Balado v g - molu«. Njena igra je ustaljena in čista.

Naslednji dan je nastopil zbor 24 goslačev — učencev in učenk ravnatelja Sancina s P. Köhlerjevo trodelno suito o pus. 37. Znova se je pokazalo, da stoji celjska Glasbena Matica na višini kake velemestne glasbene šole. Suita je bila podana dovršeno, zlasti dinamično v drugem delu — Barcaroli — krasno ter je bila završena s temperamentno odsviranim 3. delom — plesom deležna gromkega aplavza. — seveda v koliko zveni gromko aplavz 20 do 30 ljudi, — več jih pa ni bilo navzočih. Zelo lepo je izzvenel koncert s 7. pesmicami, ki jih je zapel mladinski zbor Glasbene Matice« pod vodstvom g. Cirila Pregelna. Nastop zbora je splošno presenetil, malčki so peli, da je bilo veselje. G. Pregelj je dosegel ž njimi zelo mnogo in je bil deležen zlasti s poslednjima »Kiša pada« in »Oj Javore« iskrenega odobravanja. Ob istem času se je vršila neka parada »gasilcev« in je razumljivo in značilno za Celje, da je bilo na produkciji seveda le par ljudi. Pa je Celje trgovsko mesto, zato ne zahtevamo kulture!!

D. G.

Slavni tenor komične opere v Parizu g. Henrik Demazet bo gostoval v ljubljanski operi v sredo, dne 13. junija. Poje vlogo Cavaradossija v Puccinijevi operi »Tosca«. To gostovanje pa se vrši le slučaju, če bo s strani občinstva dovolj odziva. Odlični gost je gostoval v Zagrebu z največjim uspehom in je morala zagrebška uprava njegovo gostovanje podaljšati za več novih nastopov. Ker bo to edino njegovo gostovanje na slovenskem odru, smo prepričani, da bode s strani našega občinstva dovolj zanimanja. Predprodaja vstopnic po običajnih opernih cenah pri dnevni blagajni v operi.

Opereta »Čardaka kneginja« se poje jutri 6. tm. v običajni zasedbi v ljubljanski operi kot ljudska predstava pri znižanih cenah.

»Župan Stilmondski« ta prekrasna in globoko občutena Meterlinkova drama se vprizori v sredo zvečer zadnjič v letošnji sezoni v ljubljanski drami. Predstava se vrši za abonente reda D.

Na praznik sv. rešnjega telesa sta v ljubljanskem Narodnem gledališču dve predstavi. V operi se poje popoludne ob 15. uri Goudova opera »Faust«, v drami se vprizori zvečer zadnjikrat v letošnji sezoni Novačanova drama »Herman Celjski«. Obe predstavi sta ljudski in veljajo znižane cene.

V nedeljo dne 10. tm. nastopijo v ljubljanski operi popoldne ob 15. otroci iz Kranja, ki vprizore eno najboljših slovenskih izvirnih mladinskih iger Ribičevo pravljico: V kraljestvu palčkov. Glavne vloge v tej pravljici so kralj palčkov, njegov nečak, mala Anica in dobra vila s celim zborom svojih tovarišic, ki čuvajo malo Anico. Mladinska igra ima več glasbenih in pevskih točk ter plesov. Pri predstavi sodeluje tudi orkester Narodne čitalnice v Kranju. Na to predstavo prav posebeno opozarjamo stariše in jih vabimo na poset. Predprodaja je že pri dnevni blagajni v operi, cene znižane.

Opozarjamo na nocojšnjo operno predstavo. Poje se Puccinijeva opera »Dekle zlatega zapada« z go. Mitrovičevo, gg. Holodkovom in Gosopdinovim v glavnih vlogah. Opero dirigira ravnatelj g. Polič.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 5. junija 1928; katoličani: Bonafacij; pravoslavni: 23. maj 1928, Dobromil.

Jutri: Sreda, 6. junija 1928; katoličani: Norbert; pravoslavni: 24. maja 1928, Milutin.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprto.
Opera: Dekle zlatega zapada C.
Kino Matica: Café Elektric.
Ljudski Kino »Ideal«: Pariška podgana.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta in Bakarčić, Sv. Jakoba trg.

*

— *Službeno iz LHP.* Seja upravnega odbora se vrši v sredo dne 6. VI. ob 20. uri v damskem salonu «Emone». — Tajnica.

POSETITE LJUBLJANSKI VELESEJEM!

Dan ruske kulture in ruskega invalida

Dan ruske kulture se je prvič praznoval l. 1915. na Pečerskem. Ta pokrajina, zgodovinsko zaledje enega izmed najstarejših ruskih mest Pskova, je po vojni pripadla Estoniji. Odtod se je razširil po Latviji, Litvi, Finski, Poljski, Mandžuriji, kjer bivajo strnjene ruske manjšine (samo na Rumunskem še vedno zadeva na zapreke) in slednjič po osvojil vse področje ruske emigracije. Zdaj obhajajo DRK po vsem svetu: v Ženevi, Parizu, Londonu, Beogradu, Pragi, Berlinu, Soviji, Varšavi, na Dunaju, v Rimu, pa tudi v Newyorku, Kairu itd. Seveda so te prireditve različne: imajo značaj ljudske slavnosti po obmejnih državah z ruskim prebivalstvom ali značaj šolske proslave (n. pr. v Hrastovcu v Slov. Goricah, kjer obstoji ruska realna gimnazija) ali značaj svečane akademije po večjih krajih. A vse te prireditve preveva enotna mogočna volja. — »Ne obupajte! Ne izgubite vere v veliko bodočnost ruskega naroda! Spomnite se na ta dan Rusije in onega, kar vam je tam bilo najdražje!« — stalo je v lanskem radio - nagovoru praškega odbora DRK. 8. junij, rojstni dan Puškina, najslavnejšega ruskega pesnika (1799) je izvoljen kot DRK. Kakor je pridobival vedno nove moči na tla vržen Antej v dotiku z materjo zemljo, tako pridobiva Rusija onstran meja nove moči za svoj nacionalni obstanek v spominu na rusko, slavno, večstoletno, tragično-globoko kulturo.

Pretežna večina ruske emigracije vodi težak boj za obstanek. Neizprosna smrt zahteva vedno nove žrtve in obup stori predčasen konec marsikateremu mlademu življenju. Na DRK se spominjamo naših mrtvih.

Tesne vrste ruske emigracije in ruskih manjšin onkraj meja se strnejo v duhu na ta dan preko sovjetjskih zaprek in mučilnic tudi z vsemi, ki v srcu varujejo sveta izročila ruske nacionalne kulture v poplavljeni z nedolžno krvjo domovini.

Rusija onkraj meja ima težko in odgovorno nalogo čuvati ogenj te kulture do boljših časov, ko se bo svobodno razvijalo nacionalno udejstvovanje tudi na ruskih tleh. DRK je namenjen svečanemu zamosu in resnemu premišljevanju, globoki veri v zgodovinsko nujnost ruskega preporoda. Po slovanskih deželah: v Jugoslaviji, v Češkoslovaški in Bolgariji se praznuje ta dan v bratski slogi z vsemi prijatelji bodoče velike nacionalne Rusije, v zavesti, da kri ni voda!

Tudi »Ruska Matica« v Ljubljani pošilja na dan ruske kulture pozdrave bratom — Jugoslovenom in jih vabi k udeležbi pri svojem prazniku, ki se bo slavil v petek dne 8. junija ob 20. uri v prostorih oficirskega doma (vojašnica vojvode Mišića na Taboru). Po otvoritvenem govoru predsednika Ruske Matice, univ. prof. dr. Aleksandra Bilimoviča, nastopita s pozdravnima govoroma gg. univ. prof. dr. Franc Grivec in dr. Nikola Radojčić. Temu bodo sledile ruske vokalne in recitacajske točke, ki jih izvedejo člani ljubljanskega narodnega gledališča ga. Sofija Davidova - Slatina, ga. Marija Nablocka in g. Pavel Holodkov. Pri vhodu se bodo nabirali prostovoljni prispevki v pomoč ruskim vojnim invalidom. Praznujoč DRK, spomnite se ruskih invalidov, ki so žrtvovali svoje zdravje in življenje za skupno slovansko svobodo!

Ruska Matica v Ljubljani.

Dnevne vesti.

— **Administrativni delokrog poštnih direktorjev in upravnikov.** Poštni minister je z odlokom štev. 15.231 z dne 10. aprila 1928 na osnovi uradniškega zakona pooblastil. I. Poštne direktorje in njih zastopnike 1. da smejo premeščati, uvaževati ostavke, odpuščati in upokojiti uradnike 4. in 5. skupine II. kategorije, uradnike 2., 3. in 4. skupine III. kategorije, zvaničnike, služitelje in dnevničarje; 2. da smejo odpošiljati v zameno ali komisijo vse podrejene uradnike, zvaničnike, služitelje in dnevničarje; 3. da smejo dovoljevati podrejenemu osebju odsotnost po zasebnem poslu do 10 dni, zaradi zdravljenja pa mesec dni v koledarskem letu; 4. da smejo dovoljevati vsemu podrejenemu osebju letni odmor; 5. da smejo izdajati odločbe o višini osebne in rodbinske pokojnine za podrejene uradnike; 6. da smejo izdajati rešitve o prestopu v višjo stopnjo osnovne plače za podrejene uradnike in uslužbence. II. Upravnike in predstojnike vseh pošt, telegrafov, telefonov, mestnih in terenskih sekcij, upravnike poštno - carinskih skladišč in glavne t. t. delavnice, da smejo podeljevati podrejenemu osebju v enem koledarskem listu največ šest dni odsotnosti po zasebnem poslu.

— **Kaj je z vizumi za potovanje v ČSR.** Zadnjič smo poročali, da so s 1. junijem odpravljeni vizumi med našo državo in Češkoslovaško. V Splitu so se pa obrnili na češkoslovaški konzulat, ki pravi, da o odpravi vizumov sploh še ni obveščen. Dobro bi bilo, da bi naše oblasti uradno pojasnile to zadevo.

— **Konkurzi v maju.** V maju je bilo v naši državi 70 konkurzov napram 102 v maju lanskega leta. Konkurzi so torej nazadovali za 31%. V Hrvatski in Slavoniji jih je bilo 5, v Srbiji in Črni gori 48, v Sloveniji in Dalmaciji 7, v Bosni in Hercegovini 2, v Vojvodini 8. Od začetka leta do konca maja je bilo 441 konkurzov, lani v istem času pa 528, torej za 87 več kakor letos. Število konkurzov v vseh pokrajinah polagoma pada.

— **Kongres saveza grafičnih podjetij.** V Crikvenici se je vršil med binkoštnimi prazniki kongres saveza grafičnih podjetij, katerega so se udeležili delegati vseh podružnic, izvzemši beograjsko. Lastniki grafičnih podjetij zahtevajo, da dobe tiskarnarji za svoj obrt zakonsko novelo, ki bi omogočila vpliv gremija za ustanavljanje novih tiskarn. Zahtevajo tudi nekatere izpremembe v kolektivni pogodbi s stavci. Pri carinskih pogajanjih z Avstrijo bo Savez napel vse sile, da pridejo tiskarne do papirja po znižani carini. V novo upravo so bili izvoljeni kot predsednik L. Zubčić, kot podpredsednik M. Hrovatin, kot blagajnik I. Novak in kot tajnik V. Jurković.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** V mariborski oblasti je bilo lani od 1. januarja do 31. decembra 283 slučajev tifuznih bolezni, 66 griže, 519 škrlatinke, 158 ošpic, 176 davice, 284 dušljivega kašlja, 78 šena, 15 krčevite odrevenelosti, 9 mumpsa, 3 stekline, 18 vraničnega prisada, 12 noric, 3 nalezljivega vnetja možganov, 2 malteške mrzlice, 1 vnetja hrbtenjičnega mozga, 1 dremavice, 1 smrkavosti.

— **Gradbena direkcija v Ljubljani** opozarja vse interesente na II. ofertno licitacijo za gradnjo mostu iz armiranega betona, preko reke Bosne v Visokem, ki se vrši na dan 11. junija t. l. ob 10. uri pri gradbeni direkciji v Sarajevu. Predračunska svota znaša Din 2191.047.14. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na oglasni deski gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg št. 1-II.

— **Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti.** 28. maja sta bila v mariborski oblasti 2 slučaja vraničnega prisada, 2 svinjske rdečice in 1 smrkavosti.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 53 z dne 2. t. m. objavlja uredbo o izpremembah in dopolnitvah uerdbe o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev ter o zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev in pravila o polaganju diplomskega izpita na višjih pedagoških šolah za učitelje na učiteljiščih in za šolske nadzornike.

— **Razid društva.** »Bralno društvo« v občini Slivnici pri Celju se je prostovoljno razšlo.

— **Poziv upnikom.** Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za kamniški politični okraj je prešla po sklepu občnega zbora v likvidacijo. Električna in gospodarska zadruga v Žireh je sklenila stopiti v likvidacijo. Upniki se pozivajo, da priglasijo svoje tirjatve.

— **Gorje pri Bledu.** Ker imamo znatno lesno industrijo, več obrtnikov ter v poletnem času tudi dokaj letoviščarjev, je čisto umljivo, da bi nam bilo z javno telefonsko govorilnico zelo ustreženo. Ko se je to vprašanje sprožilo, se nam ni povedalo, da bo morala občina k napravi telefona kaj prispevati. Kmalu potem pa smo zvedeli, da moramo, če hočemo imeti javno telefonsko govorilnico del stroškov za napeljavo prevzeti na svoje rame. Tako bi odpadlo na občane kakih 10 do 15 tisoč Din, kar pa je spričo današnje denarne krize precej veliko. Kljub temu dobimo, kakor vsa znamenja kažejo, telefonsko govorilnico v bližnji bodočnosti. — Zadnje dni si je sicer zakasnela rast na polju precej opomogla. Slana je napravila škodo na travnikih, a na sadnem drevju je ni revno opaziti.

— **Brutalen napad.** Ko se je pred dnevi vračal rudar Fran Vrankar iz Zagorja zvečer domov, ga je na cesti napadla večja družba fantov in ga s koli tako pretepla, da je obležal nezavesten. S pretresenimi možgani so ga prepeljali v ljubljansko bolnico. Orožniki so aretirali nekega Ivana Prvinška in več njegovih tovarišev, ki so osumljeni brutalnega napada.

— **Tragična smrt epileptičnega berača v Žalni.** V nedeljo so našli v jarku v Žalni na Dolenjskem mrtvega 58-letnega berača Jakoba Kastelica, vulgo Martinovčevega, rojenega v Pancah, občina Dobrličje pri Ljubljani. Ležal je na trebuhu v jarku, obraz je bil v vodi. Sprva je prevladoval sum, da je postal berač žrtev zločina in da ga je najbrž kdo pahnil v vodo. Kasneje se je pa zvedelo, da je berač epileptik in da je najbrž postal žrtev epileptičnega napada in sam padel v vodo. Orožniki so odredili, da truplo prepeljejo v mrtvašnico v Žalno. Pogreb nesrečnega berača bo danes popoldne.

— **Glasb. matica v Ptuju.** Glasben večer gojencev višje stopnje se vrši danes zvečer ob 20. uri namesto včeraj, kakor je bilo pomotoma javljeno.

— **Vreme.** Vremenski preroki že dolgo niso imeli tako nehvaležnega posla, kakor letos. Vsak hip se vreme izpreminja in tudi če barometer kaže, da bo lepo vreme, ni izključeno, da začne prav kmalu deževati. Tako je tudi včeraj kazalo, da bomo imeli vsaj nekaj dni lepo vreme, toda proti večeru se je začelo oblačiti in danes dopoldne smo vsak hip pričakovali, da se vlije dež. Barometer je sicer kazal zjutraj 760, vendar je pa nevarnost, da se vreme poslabša. Temperatura je znašala zjutraj 18.5. Včeraj je bilo deloma oblačno v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, drugod so pa imeli lepo vreme. Najvišjo temperaturo smo imeli včeraj v Ljubljani in sicer 21.7. V Splitu in Dubrovniku je bilo 21, v Skoplju 20, i Mariboru in Sarajeru 18, v Beogradu 17, v Zagrebu 16 stopinj.

— **Naši današnji nakladi** je priložena priloga Zadružne hranilnice r. z. z o. z. Ljubljana, nakar opozarjamo naše čitatelje.

Iz Ljubljane

—lj **Slava 16. artiljeriskega polka.** Danes dopoldne je 16. topničarski polk praznoval svojo slavo v vojašnici na Dunajski cesti. Polk praznuje vsako leto slavo kot spomin na dan, ko so baterije tega polka prvič stopile na Gosposvetsko polje g .1919. Svečana služba božja po pravoslavnem, katoliškem in muslimanskem obredu je bila ob 10.30 v polkovi jahalnici. Opravili so jo vojaški svečeniki gg. prota Dimitrijević, superior Klobous in Halil Imamović. Po službi božji je domačin polkovnik Čedomir K. Jovanović nagovoril goste in vojaštvo polka ter jim pojasnil pomen pukove slave. Spomnil se je tudi vseh na koroški fronti padlih bojevnikov. Vojaki in gostje so jim zaklicali trikratni »slava«. Nadalje se je spomnil invalidov ter vojnih sirot, ki jim tudi vojniki s skromnimi prispevki pomagajo. Po lepem govoru so gostje z oficirskim zborom in vojaki zaklicali »živio« kralju Aleksandru, nakar je vojaška godba zasvirala državno himno. Nato so čete polka defilirale na dvorišču topničarske vojašnice pred oficirskim zborom. Domačin je končno povabil vse goste na zakusko v jahalnici. Slavi so prisostvovali odlični zastopniki ljubljanske javnosti. Navzoč je bil veliki župan dr. Vodopivec, župan dr. Puc s soprogo, dvorna dama ga. Tavčarjeva, nadsvetnik Spindler, dr. Windischer, dr. Pless, predsednik velesejma g. Bonač in ravnatelj Dular, intendant O. Župančič, francoski konzul Neuviel, zastopnik češkoslovaškega konzulata itd.

—lj **Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 27. maja do 2. junija 1928 iskalo dela 907 moških in 293 žensk, skupaj 289.** Posredovanj se je izvršilo 162 moških in 94 ženskih, skupaj 373. Odpotovalo je 75 moških in 2 ženski, skupaj 77, odpadlo pa je 146 moških in 1 ženska, skupaj 147 brezposelnih. **Delo išče: moški:** 1 absolv. kmetijske šole, 2 manipulanta za lesno stroko, 2 gozdna čuvaja, 4 gozdni delavci, 1 ekonom, 1 rudar. uradnik, 1 rudar. nadpaznik, 4 rudarji, 2 vrtnarja, 1 pečar, 2 kamnoseka, 3 zlatarji, 12 kovačev, 7 stavb. ključavničarjev, 7 kleparjev, 3 železolivarji, 2 železostrugarja, 1 železo brusač, 1 žebljar, 25 stroj. ključavničarjev, 1 puškar, 1 urar, 1 stroj. risar, 3 elektromonterji, 1 bandažist, 38 mizarjev, 7 kolarjev, 4 sodarji, 1 strugar, 1 pletar, 6 žagarjev, 1 usnjar, 1 strojar, 8 sedlarjer in jermenarjev, 2 tkalca, 1 predilec, 3 tapetniki, 12 krojačev, 27 čevljarjev, 1 knjigovez, 2 mesarja, 4 mlinarji, 16 pekov, 1 natakar, 1 točilec, 1 kuhar, 2 inž. kemije, 1 laborant, 2 polirja, 25 zidarjev, 8 pleskarjev, soboslikarjev, 1 dimnikar, 11 tesarjev, 2 tiskarska strojnika, 14 strojnikov, kurjačev, 11 pisarn. slug, 26 trgov komočnikov, 10 knjigovodij, 2 fakturista, 1 absolv. trgov. akademije, 1 korespondent, 1 kontorist, 2 trgov. skladiščnika, 30 zaseb. uradnikov, 2 pisarn. praktikanta, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 1 boln. strežnik, 67 hlapcev, 7 tovarn. delavcev, 52 navadn. delavcev, 8 vajencev; **ženske:** 16 pisarn. moči, 1 vzgojiteljica, 2 kontoristinje, 15 prodajalk, 4 natakarice, 8 šivilj, 1 šivilja perila, 1 modistinja - prodajalka, 2 šivilji slamnikov, 1 črkoslikarica, 7 pletilk, 3 tkalke, 13 tovarn. delavk, 43 dninaric, 61 kuharic, služkinj, postrežnic, 6 vajenk. **Delo je nazpolago: moškim:** 2 pečarjem, 11 rudarjem, 1 vrtnarju, 1 oblikovalcu, 1 kleparju, 3 kovinostrugarjem, 1 inštalaterju - ključavničarju, 6 mizarjem, 3 žagarjem, 1 tapetniku starej. kot družabniku, 1 čevljarju, 1 krojaču za veliko delo, 1 dežnikarju, 1 hotel. natakarju, 1 slaščičarju, 24 zidarjem, 3 tesarjem, 9 pleskarjem in soboslikarjem, 1 hlapcu, 9 sobarjem za dijaški dom, 19 vajencem; **ženskam:** 1 knjigovodkinji, 1 kuharici, 2 kmečkim deklam, 1 postrežnici.

—lj **Borzno razsodišče v Ljubljani.** Z ozirom na sodne počitnice so v času od 15. julija do 25. avgusta 1928 pri borznem razsodišču ne bodo vršile ustne razprave, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

—lj **Umetnostno razstavo slikarja Nandeta in Draga Vidmarja ter kiparja Tineta Kosa** je otvoril v nedeljo pisatelj Angelo Cerkvenik v daljšem govoru, v katerem je obrazložil številnemu občinstvu razvoj in pomen umetnosti razstavljalcev. Že prvi dan je bilo prodanih troje del, kar priča o izrednem uspehu razstave. Razstava pa je v resnici po dozorelosti ena najodličnejših povojnih razstav. Razstavljalci so s svojimi izredno sitnimi deli začrtali nov kamen v razvoju slov. likovne umetnosti in započeli nov, vsesplošen umetnostni pokret: približali so se najsiršim plastem naroda. Obisk razstave priporočamo vsem, kajti malokatera razstava nudi tolikšen umetniški užitek kakor ta. Razstava bo prenešena na Dunaj in v Berlin. Odprta je od 9. — 18. zvečer.

— **Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani,** priredi na praznik dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne pevsko veselico z bogatim sporedom na senčnatem vrtu gostilne »Pri konjičku (Prepeluh), v Hradeckega vasi. Sodeluje godba Sokola I. K obilni udeležbi vabi odbor.

—lj **Otroško igrišče društva »Atene«** v Tivoliju (Aleksandrova cesta, čez železniško progo — levo) je že krasno, smotreno urejeno. Vabimo starše, naj čimprej vpišejo svoje otroke v ta otroški raj. Divota blagodejnega zraka, lepota okolice, različne igre, snažen pesek, rožice in travica, vse vabi našo deco iz zatohlih stanovanj. Pustite jih, da si okrepčajo živce in telo, ki je v dolgi zimi silno trpelo. Vpisovanje vsaki delavnik od 9 — 12 in od 3 — 6 ozir. ½7. Igrišče nadzoruje ga. Ivanka Svetlič. 464-n

—lj **Motociklistična dirka** se zaradi deževja v prejšnjih dneh morala preložiti na dan 10. junija. Dirkališče je dogotovljeno, dirkači se opozarjajo, da se vrši oficijelni trening od četrtka dalje. Vsi motociklisti se pozivajo, da se udeleže propagandne vožnje po mestu v nedeljo ob pol 11. Zbirališče na igrišču Ilirije.

—lj **Želimo si toplega solnca za »Pomladansko slavje Atene«,** ki bo jutri v sredo ob 16.30 uri v Tivoliju. 463-n

—lj **Akvaristi!** Vse ljubitelje narave se vabi na ustanovni občni zbor ‚Kluba akvaristov', ki se vrši dne 8. t. m. ob 20. uri v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani. Pripravljalni odbor. 462-n

—lj **Ugotovitev.** Da ne bo nesporazumljenja, da mesarski pomočnik g. Alojz Centa ni identičen z onim, ki je te dni umrčal v frančiškanski cerkvi.

—lj **Združenje strojevodij** priredi, dne 8. junija t. l. ob 17 uri v salonu gostilne »Keršič« Ljubljana VII. **higijensko in zdravstveno predavanje.** Predava iz prijaznosti g. šefzdravnik dr. Ivan Tičar. Vstop je vsakomur dovoljen in je vsake vstopnine prost. Vljudno se vabite, da posetite to prepotrebno predavanje. Pripeljite tudi svoje družine s seboj.

—lj **Zastonj slikamo** vsakega četrtega otročička, ki pride na dan procesij v četrtek in nedeljo k nam. Mamice pripeljite Vašo deco. Staut, Gosposvetska cesta 1-II. 466-n

—lj **Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani** sporoča cenj. občinstvu, da bodo brivnice in damski saloni odprti na praznik Sv. Reš. Telesa samo od pol 8. do 12. ure dopoldne odprti. — Načelstvo. 465-n

—lj **Ljudski kino (Ideal)** predvaja samo še danes izredno zanimivi film iz apaškega življenja »Pariška podgana«. Jutri v sredo nov izvrsten spored in sicer pretresljiva druž. drama »Človek z drugega sveta«. Ta film nam slika težke muke nesrečne žene, veliko družinsko tragedijo, ki jo je povzročila svetovna vojna. V glavnih vlogah Pavel Wegener in Olga Čehova. Na ta divni spored opozarjamo že danes našo publiko.

—lj **Kolektivno razstavo del Ivane Kobilce,** ki jo je priredila Narodna galerija v Jakopičevem paviljonu in je bila zaprta v soboto, dne 2. junija, je obiskalo 1610 oseb; od tega odpade na šolsko mladino 955 oseb.. Narodna galerija se vsem lastnikom slik, ki so jih posodili za razstavo Ivane Kobilce, iskreno zahvaljuje.

—lj **Sokol I vabi svoje članstvo,** da se z ozirom na veliko važnost zleta v Skoplju, udeleži tega v čim večjem številu. Pohitimo med brate Srbe, ki nas pričakujejo z največjim veseljem in z vso iskrenostjo. Skopljanska župa priredi po zletu razne izlete po Južni Srbiji v svrho spoznavanja krajev. Ker je dovoljena ¼ vožnja, je dana našemu članstvu prilika, da si z malimi izdatki ogleda jugovshodni del naše države. Prijave se sprejema in se daje vsa potrebna pojasnila v društveni pisarni med uradnimi urami. Radi poročanja bratski župi, prosimo tozadevne prijave do 12. t. m. Zdravo! — Odbor.

—lj **Samaritanski tečaj Rdečega križa.** Danes ob 8. uri je zaključno predavanje. Prosimo vse obiskovalke tečaja zanesljive udeležbe. — Odbor.

—lj **Oblekce za procesije: Kristofič-Bučar.**

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Iz Celja

—c **Umrla je** v Celju gospa Karolina Stipčič, roj. Leeb, vdova po stotniku, v starosti 84 let.

—c **Celjska porota.** Za poletne zasedanje celjske porote, ki se prične v pondeljek, dne 11. t. m., so razpisane sledeče razprave: v pondeljek, dne 11. junija dopoldne Friderik Radanović (uboj), popoldne Franc Kostanjšek (uboj), v torek, dne 12. junija dopoldne Josip Škrabl (uboj), popoldne Alojz Grebenšek in Albert Jelen (tatvina), v sredo, dne 13. junija Alojz Zemljak (roparski umor in tatvina). Zasedanje bo trajalo samo tri dni.

—c **Javna telovadba Sokolskega društva v Celju** se vrši, kakor smo že poročali, v nedeljo, dne 10. junija 1928 na dvorišču mestne osnovne šole. Nastopijo vsi oddelki, tokrat zelo pomnoženi. Dopoldne ob pol 9. uri istega dne se vrši istotam župna tekma moškega in ženskega naraščaja in ob 9. uri tekma moške in ženske dece celjskega okrožja.

Mendelizem in komunizem.

Zanimiva sodba holandskega učenjaka o komunizmu. — Komunističneje ideje se lahko širijo samo tam, kjer vlada blagostanje

V zborniku »Studia Mendelisma«, izdanem v proslavo 100-letnice rojstva moravskega prirodoslovca Mendela (r. l. 1822), je izšla že pred petimi leti zanimiva razprava holandskega učenjaka K. Tjebbesa o možnosti eksistence komunizma. Avtor skuša na zelo originalen način s pomočjo Mendelovih metod ugotoviti okolnosti, v katerih bi mogel komunizem izpodriniti sedanji družabni red in zavladati na vsem svetu. Razprava je izšla v prirodoslovnem zborniku in zato ni čuda, da ni vzbudila zanimanja med politiki. Sicer pa avtor sam pravi, da se njegovi nazori ne smejo porabiti za politično diskusijo, ker so samo predhodni poizkus, kako bi se dalo rešiti to vprašanje.

Avtor opozarja zlasti na to, da so potrebni za komunistični pokret med ljudstvom ljudje, ki na poseben način delajo in mislijo. Ljude, ki socialno mislijo, so bili vedno na svetu, toda vedno in povsod v prepomembni manjšini. Kakor odlični učenjaki in umetniki, tako spadajo tudi socijalno misleči ljudje kot nosilci komunizma v kategorijo izjemnih ljudi, ki so vedno v manjšini Ti apostoli socijalnega mišljenja imajo v Mendelovem smislu vse znake recisivitete. Z drugimi besedami rečeno — socialno mišljenje teh ljudi se izgublja v njihovem potomstvu, če sklenejo zakon s človekom, ki ima drugačne socialne nazore. Socijalni nazori so pa lahko tudi skriti v potomstvu in se čez več let pri tem ali onem rodbinskem članu nenadoma pojavijo.

Bolj nego dednost pa vplivajo na socijalno mišljenje razne zunanje okolnosti, zlasti vzgoja, posnemane drugih, čitanje socijalistične literature itd. Tako pridemo do dveh vrst socijalistov, eni so rojeni, drugi pa vzgojeni. Mendel pravi, da bo kategorija rojenih socijalistov vedno neznatna in zato je komunizem odvisen od števila vzgojenih socijalistov. In Tjebbes prihaja v svojih izvajanjih do zaključka, da je vprašane komunističnega družabnega reda v tesni zvezi z vprašanjem vzgoje naše mladine, ki jo je mogoče nasilno vzgojiti v komunističnem duhu. Avtor ne verjame, da bi mogel biti uspeh take vzgoje trajen. Oče ali učitelj, ki je imel tako vzgojo, da je postal komunist, lahko vcepi svojemu sinu ali učencu v najboljšem slučaju samo toliko komunizma, kolikor ga ima sam. Vzgoja se pričenja pri vsaki generaciji znova in socijalno mišljenje, ki ga dobi človek potom vzgoje, se ne podeduje.

Važno vlogo v komunističnem pokretu igrajo po Tjebbesovem mnenju gospodarske razmere. V času splošnega blagostanja se uveljavljajo razne nove ideje, med njimi tudi komunizem z večjim uspehom in hitreje, nego v težkih gospodarskih razmerah, ko mora vsak človek skrbeti za svoj obstanek in nima časa ogrevati se za razne ideje, od katerih trenutno ne more pričakovati nobenih koristi. V času blagostanja lahko rojeni socijalisti uspešneje vplivajo na svojo okolico in pridobivajo pristaše za svoje ideje. In če traja blagostanje delj časa, prehaja socijalno mišljenje lažje iz generacije v generacijo, odstotek vzgojenih socijalistov narašča in lahko kot večina celi družbi da komunistični značaj. Tjebbas dvomi, da bi mogla katerakoli socijalistična struja vplivati na socijalne in gospodarske razmere tako, da bi zavladalo splošno blagostanje. Zato tudi dvomi, da bi mogel komunizem, ki zahteva po njegovem mnenju družbo, živečo v trajnem blagostanju, postati državna in družabna forma.

Zanimivo je, da so premeščeni ti principi mendelizma — nauka o dominanci, recesiviteti in modifikacijah — na človeško družbo. Zdi se, da je ta problem preuranjen, kajti mendelizma učenjaki še niso dovolj proučili. Vendar je pa zanimivo, kako sodi prirodoslovec o sociooloških problemih iz svojega vidika. Tjebbes sam pravi, da njegova sodba o komunizmu ne more biti merodajna, ker se ni poglobil v problem kot praktičen sociolog, marveč samo kot teoretik. Povojne razmere in razvoj socijalizma zlasti v Evropi pa kaže, da utegne imeti Tjebbas v svojih izvajanjih prav.

Policaji pretepli svojega šefa

Vsa Nemčija je pod silnim vtisom vesti, ki jo je v nedeljo priobčilo berlinsko komunistično glasilo «Rote Fahne», da sta bila v soboto ponoči, ko se je v Berlinu spoprijela policija z nočnimi razgrajači, šef in podpredsednik berlinske policije tepena od policajev samih. Policija doslej te vesti ni ovrgla.

V Münzstrasse je prišlo v noči od sobote na nedeljo do spopada med nočnimi razgrajači in policijo. Dva policista, ki sta skušala razgrajače razpršiti, sta bila tepena, nakar sta začela klicati na pomoč. Ker se množica le ni dala ugnati, sta se poslužila orožja in v borbi je bil neki delavec ubit. Čim so dospela ojačenja, se je množica umaknila.

«Rote Fahne» prinaša zanimive podrobnosti o tem spopadu. Na kraj pretepa sta se slučajno pripeljala policijski šef Zörgiebel in policijski podpredsednik Weiss. Ko je Weiss opazil stražo, ki je divje udrihala po množici, je ustavil avto in pozval policiste, naj odložé pendreke. Naletel pa je slabo. V hipu so ga policisti obkolili in začeli s pendreki udrihati po njem. Policijskemu podpredsedniku ni vse kričanje, da je šef policije, nič pomagalo in so ga policisti pošteno premlatili. Čim je to opazil Zörgiebel, je stopil z voza in skušal posredovati. Toda tudi on je imel smolo. Policaji so ga pošteno pretepli. Berlinska javnost se nad tem dogodkom zgraža in odločno zahteva pojasnila.

Štiri smrtne nesreče na dunajskem kolodvoru

V nedeljo se je na dunajskem kolodvoru, odnosno na Franc Jožefovi železnici pripetilo več težkih nesreč, ki so žal zahtevale tudi človeške žrtve.

Prva težja nesreča se je pripetila pri kraju Vitis. Ko je privozil vlak iz Karlovih Varov proti Dunaju, se je na progi zaletel v voz, ki je bil težko obložen s hlodi in ki je baš pasiral progo. Sunek je bil tako silovit, da je voznik Josef Katzberger zletel v velikem loku z voza, nanj se je pa zavalilo več težkih hlodov. Nesrečnež je bil takoj mrtev. Sreča v nesreči pa je bila, da je vlak ostal na progi in da lokomotiva ni skočila s tira. Nesrečo je zakrivil progovni čuvaj, ki je pozabil zapreti zapornice. Policija ga je aretirala.

Še večja nesreča se je pripetila blizu postaje Absdorf. Tam so bili pri popravljanju proge zaposleni trije delavci in sicer Franc in Karel Martinek in njun polbrat Johann Novotny. Zvečer so se vračali domov. Nesreča je hotela, da so si izbrali bližnjico po železniški progi. Zatopljeni v pogovor niso opazili prihajajočega vlaka. V zadnjem trenutku so odskočili s tira II na tir I. Zmotile so jih luči lokomotive in prepričani so bili, da stroj vozi po tiru II. Lokomotiva je zagrabila Karla Martinka in Novotnyja in ju vlekla 3000 m daleč, kjer so ju zjutraj našli strahovito razmesarjena. Martinek se je oprijel lokomotive, ki ga je vlekla še kakih 100 m s seboj, nato so ga za zapustile moči in padel je pod stroj, ki ga je dobesedno prerezal na dvoje.

Tragična smrt slavnega učenjaka

Iz Gotenburga poročajo, da se je tam smrtno ponesrečil slavni švedski učenjak in polarni raziskovalec profesor Otto Nordenskjöld. Na cesti ga je podrl in do smrti povozil tovorni avtomobil, kateremu se je že priletni profesor prepozno izognil.

Profesor Otto Nordenskjöld je bil eden najslavnejših švedskih učenjakov. Kakor Sven Hedin, Amundsen in drugi, je tudi on organiziral več ekspedicij v neznana ozemlja. Njegov največji uspeh je bila znanstvena ekspedicija na južni tečaj leta 1901. Na podlagi svojih doživljajev in raziskovanj je napisal več strokovnih razprav in si s tem pridobil svetovno slavo. Naslednja leta je raziskoval do takrat neznane kraje Grönlandije in proučeval predvsem geološke razmere, deloma pa prebivalstvo samo, njega šege in običaje. Njegova knjiga o Grönlandiji je razširjena po vsem svetu in je edini vir o geografskem položaju te dežele. Med njegova najboljša dela spadata tudi knjigi «Polarni svet in njega obmejni kraji» in «Geografska odkritja 19. stoletja».

Samo še danes!
Danes zadnjikrat!
Izredno pikantni velefilm
Café Elektric
Zakotna kavarna — borza ljubavi.
V glavni vlogi priljubljeni
IGO SYM
Poleg njega dražestna
NINA VANNA
Slika morale in življenja današnje velemestne mladine!
Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.
ZNIŽANE CENE!
Elitni kino Matica.
Telef. 2124.

Pridiga proti Voronovu

Sloviti ruski učenjak in pomlajevalec ljudje profesor Voronov ima mnogo oboževalcev in prijateljev, a menda še več nasprotnikov. Med te spada tuda pastor westminsterske cerkve Dean Inge, znana in popularna osebnost v angleški javnosti. In dobri pastor, ki je hud puritanec, si je v nedeljo med pridigo pošteno privoščil slovitega učenjaka, ki je baš te dni posetil Anglijo. Rekel je, da obžaluje, da Anglija časti in prireja ovacije možu, čigar teorije in nauki žalijo čut človečanstva. To je sramota 20. stoletja in je sploh škandal, da javnost posluša tega moža.

Seveda je govor dobrega pastorja vzbudil v angleški prestolici veliko senzacijo in se splošno komentira. Zanimivo pa je, da je v javnosti pastor večinoma naletel na odpor.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Prosim, le nadaljujte!« je ukazal. »Pripovedujte mi o občutkih, ki ste jih imeli, ko ste dobili moje pismo. Poznal b rad vašo duhovno in duševno strukturo. Tako si ustvarjam svojo sodbo; tako sem si pridobil svoje neizmerno imetje: z analizo človeške duše.«

Pričakovala je bila mnogo izpitov: izpita iz osnovnih naukov, nemara izpita iz strojepisja ki se ga je najbolj bala; toda niti trenutek se ji ni takrat, ko je prejela v izbranih besedah stilizirani poziv, naj se predstavi v poslovnih prostorih tvrdke Oberzohn & Smitts v City-Roadu, pojavila misel, da bi na tem sestanku utegnilo priti do poskusa v psihoanalizi.

»Reči morem le toliko, da sem bila presenečena,« je odgovorila.

Če je bil Oberzohn v resnici tak poznavalec človeške duše, za kakršnega se je izdajal, bi mu morala trda črta, ki se je zdaj zarezala okrog njenih ust, izdati marsikaj.

»Seveda me je izvabila plača . . . Deset funtov šterlingov na teden je tako bogato plačilo, da si ne morem misliti, da bi bila sposobna za tako službo . . .«

»Vi *ste* sposobni zanjo!« Ostri Oberzohnov glas je postal še bolj hreščeč. »Potrebujem tajnico za laboratorij. Vi ste kvalificirani zanjo . . .«

Pomislil je in je nadaljeval:

». . . že zato, ker izvirate od učenega očeta. Tudi . . .«

Zopet je za trenutje premolknil.

»Tudi na podlagi svoje splošne izobrazbe.«

Z dolgo, mršavo roko je pokazal na vrata v kotu sobe.

»Službo morate nastopiti takoj.«

Dolgi obraz, smešno visoko čelo, gomoljasti nos, široka, kriva usta — vse se je zdelo v skladju, kadar je govoril. Za trenutek se je njegovo čelo nagubalo, v naslednjem je bilo že gladko. Končina njegovega nosa je ob vsaki besedi smešno poskakovala, le njegove male, globoko ležeče oči so se trdo in srepo upirale vanjo.

Take oči je že nekje videla; rjave, strastne oči. Na koga, na kaj so jo spominjale?

Njegove poslednje besede so jo skoro prestrašile.

«O, saj ni mogoče, da bi že danes nastopila svojo službo,» je odgovorila drhté.

«Danes ali nikoli!» je velel trdo.

Stala je pred usodno odločitvijo. Plača je bila več kot vabljiva, bila ji je nujno potrebna. Farma ji je jedva donašala koristi, zakaj Alma ni bila baš vzorna gospodinja. Dohodki so pojemali vedno bolj. Družba, pri kateri je naložila svoje skromno premoženje, ni v minulem letu plačala nikakih dividend in Mirabela se je morala odpovedati nameravanemu izletu v Švico. Stvar je bila kočljiva in morala se je brzo odločiti.

«Sprejmem.»

«Dobro! Taka je moja želja!»

Še vedno je ž njo govoril tako, kakor bi imel pred seboj polno dvorano zborovalcev. Nato je vstal in je odprl vratca, ki so vedla v majhno sobo.

Sicer je že videla laboratorije, a še nobenega, ki bi bil tako čudovito urejen kakor ta. V dolgih vrstah so stali beli porcelanski vrči in steklenice iz brušenega kristala, na katerih so bile vgravirane bleščeče črke. Dolga klop je stala ob steni in na njej so bili v lepem redu razvrščeni vsakovrstni aparati. Na sredi sobe je bila velika miza s stekleno ploščo in na njej najobčutljivejši inštrumenti pod steklenimi povezniki: počenši z lekarniškimi tehtnicami pa do električnih strojev, ki so se videli tako kompliciran, da je Mirabeli ob pogledu nanje upadel pogum.

«Kaj bo moj posel?» je vprašala prepadena.

Sleherna stvar ji je bila neznansko nova; preverjena je bila, da ji bo eden prelestnih vrčev neodoljivo padel na tla — — vse znanje, ki si ga je bila nabrala v šolskem laboratoriju, je mahoma usahnilo; tako čudno prazno ji je postalo v glavi.

«Kaj bo vaš posel, vprašate?»

Čudno; zdelo se je, da doktor sam ne ve odgovora na to vprašanje.

«Najprej . . . najprej boste izmerili množine. V vsaki steklenici je določena množina. Koliko? Kdo ve? Moja poslednja tajnica je bila zanikarna in bedasta. Vodila ni nikakega seznama: Nikdar ne najdem, kadar kaj iščem. Vse je šlo. To je zelo žalostno.»

«Torej želite, da napravim seznam zaloge?»

Naloga se ji je videla priprosta in že se ji je jel vračati pogum.

Uteži in mer je bilo dovolj. Stale so v vrsti, urejene po velikosti kakor oddelek vojakov. Vse je bilo zelo novo, zelo lično. Duh po sušeči se emajlni barvi je ležal v vzduhu, kakor da bi bila soba šele nedavno prepleskana.

«To je vse!» je rekel mož z dolgim obrazom.

Vzel je iz suknje veliko listnico in ji je ponudil dva zmečkana bankovca.

«Deset funtov!» je menil kratko. «Pri nas plačujemo vnaprej. Še nekaj bi hotel vedeti. Ali je vaša teta v Londonu?»

Mirabela je odkimala.

«Ne, ona je še na farmi. Nameravala sem se danes popoldne vrniti domov in če bi bila sprejeta v službo, bi se jutri s teto odpeljala nazaj v mesto.»

Deklica je radovedno motrila njegovo nagubano čelo.

«Vaša teta bi se vznemirjala, če bi noč prebil v Londonu — kaj»

Nasmehnila se je.

«Ne verjamem,» je odkimala. «Prenočila sem v svojem stanovanju v mestu. Tako sem že večkrat storila — a to pot menda niti ne bo potrebno, da spim sama. Brzojavim ji, naj pride z naslednjim vlakom.»

«Počakajte!»

Majestetično je odmahnil z roko in je odhitel nazaj v svojo sobo. Vrnil se je z brzojavnim formularjem.

«Napišite brzojavko!» je ukazal. «Moji ljudje jo bodo oddali na pošto.»

Hvaležna je vzela formular in ga je izpolnila.

«Hvala.»

Mr. Oberzohn se je naklonil in ko je bil pri vratih, se je še enkrat naklonil. Potem so se vrata za njim zaprla.

V blagor svojega duševnega miru Mirabela ni čutila potrebe vprašati šefa za kako pojasnilo, tudi ji ni prišlo na um, da bi odprla vrata. Če bi bila to storila, bi videla, da so bila zaklenjena.

In brzojavka, ki jo je napisala? Zgorela je v Obersohnovi sobi v kupček črnega pepela.

Olčni zbor Zadruge slaščičarjev in medičarjev

Včeraj popoldne se je vršil v prostorih hotela Štrukelj redni letni občni zbor Zadruge slaščičarjev in medičarjev, ki ga je otvoril in vodil predsednik g. Teodor Novotny. V daljšem govoru je točno orisal delovanje Zadruge v preteklem letu in opisal vse veliko delo in napore, ki jih je imel zadružni odbor v borbi za pravice zadružnih članov.

Nato je podal besedo načelniku Zveze obrtnih zadrug. g. Josipu Rebeku, ki se je v svojem govoru dotaknil vseh perečih vprašanj, ki zadevajo slaščičarski stan. Predvsem je potrebno izpopolnjevanje organizacije, dalje naj se posveti posebna pažnja vajencem, da bodo v stroki res popolnoma izučeni in bo na ta način mogoče ustvariti sčasoma dober pomočniški zbor. Slaščičarskemu stanu najbolj škodljivo pa je šušmarstvo, ki se je v zadnjih letih v katastrofalnem obsegu razširilo v naših krajih. Predvsem so to razni izdelovalci sladoleda in hvale iz južnih krajev države. Nato je omenil nekaj najvažnejših pravil, ki jih mora imeti zavedni obrtnik vedno pred očmi in sicer: Tehn. izpopolnitev obrtništva, ekonomična izraba surovin, prodajna organizacija v pravem smislu, poštena konkurenca, organiziran nakup surovin in zvišanje konzuma do najvišje mere. Podrobneje se je bavil tudi z obrtniškimi krediti od strani Državne obrtne banke, katerih se pa radi previsoke obrestne mere naše obrtništvo ne more v polni meri posluževati, ker dobi potrebne kredite pod boljšimi in ugodnejšimi pogoji pri domačih denarnih zavodih. Zato je organizacija na merodajnih mestih ukrenila vse potrebno. Življenska potrebna je tudi socijalna zaščita naše obrti, s katero bodo naši obrtniki zaščiteni za slučaj starosti in smrti, da jim ne bo treba na stara leta preživljati v sirotišnicah in ubožnih hišah. Končno je še apeliral na navzoče, da si vsak posameznik omisli spominsko knjigo, ki jo je izdala Zveza obrtnih zadrug ob priliki svoje letošnje 25-letnice.

Blagajniško poročilo, kakor tudi proračun za tekoče leto sta bila soglasno odobrena, nakar je bil po poročilu revizorjev staremu odboru izrečen absolutorij. Sledile so volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni sledeči člani: načelnik Teodor Novotny, podnačelnik Jakob zalaznik, odborniki za Ljubljano: Tekla Kaiser - Voltmann, Blaž Grah, Terezija Novotny in Bogoslav Kalaš. Računska preglednika sta Viktor Gärtner in Emfil Brandt. Izvenljubljanski odborniki so A. Mohor, Kranj, A. Zavratnik, Lesce in Rudolf Goleš iz Laškega.

Med slučajnostmi se je obširnejše razpravljalo še o raznih važnejših organizacijskih vprašanjih, nakar je načelnik zaključil dobro obiskani občni zbor.

Še nekaj o novem baletnem večeru

V petek 1. t. m. je bil v operi prirejen novi baletni večer, naštudiran od koreografa Vlčka, in sicer za premierski abonma Ponovljene so bile priljubljene »Impresije iz Music - Halla«, plesno nanovo naštudirana »Svatovac« v narodnem stilu in »Cappriccio espagnole« z ljubko vsebino (pred leti smo videli obe ti deli pod vodstvom bivše prve plesalke naše opere gdč. Tuljakove), poleg tega pa še popolnoma nove »Vizije« po par komadih Chopina, »Grotesko«, izvajano od prve plesalke gdč. Visiakove in baletnega mojstra Vlčka, in Smetanov Obkročak, izvajan od baletnega zbora, ki je nudil krasno barvno in plesno skupino. Ves večer je v polni meri uspel. Prvič vidimo mnogo novega (zgoraj omenjeni deli pod vodstvom gdč. Tuljakove bi se v primeri z novo naštudiranimi ne smeli niti omeniti!), drugič pridejo pri nastopih obeh soloplesalcev mnogo boli do veljave njuna dovršena tehnika in izredne zmožnosti (omenim samo soloples mojstra Vlčka v drugi »Viziji«) in tretjič je novi baletni večer boljši od prejšnjega v toliko, da je poleg umetniške dovršenosti sestavljen tudi tako, da ugaja naši publiki. Obisk je bil za premiero slab, toda publika, kar je je bilo, je ves čas z zanimanjem sledila izvajanju in izvajajočim pogosto s priznanjem aplavdiralo. Da je izvajanje potegnilo za seboj vso publiko, je dokaz tudi to, da se je aplavdiralo n. pr. v Music - Hallu v medscenah, kjer pri izvajanju prejšnjega baletnega večera ni bilo nikdar aplavza. Ves večer je nudil torej publiki poleg umetniškega užitka vse, kar more tak večer nuditi. — Presenetila me je torej prva kritika, kjer se je kritik izrazil tako, kako bi predpostavljal izvajanja, nalikujoč revijam, vsemu drugemu umetniškemu izvajanju, kajti pohvalil in omenil je le one točke, ki so umetniško nižje od drugih. Poleg tega je bilo v kritiki (sobotno »Jutro«) rečeno, da nismo videli — mnogo novega. Kdor ne loči izvajanja gdč. Tuljakove od izvajanja gdč. Visiakove in g. Vlčka ter v drugem ne vidi nič novega, ta se na ples pač ne spozna mnogo in naj slične kritike opusti. Tako se ljudstvo pač ne navaja k pravi umetnosti in zato me je druga kritika v sobotnem »Narodu« tembolj zadovoljila.

Poleg tega pa je treba omeniti še nekaj. Baje je bila premiera prvo in zadnje izvajanje baletnega večera. Obračamo se tu na upravo opere z upravičenim vprašanjem, zakaj tako postopanje? Čemu ves trud, če pride delo samo enkrat na oder? Pri ponavljanju bi novi baletni večer prav tako napolnil hišo kakor kaka opereta (pardon za primero), ker pokazalo se je pri premieri, da je publika z izvajanjem vsekakor simpatizirala. Res je, da prejšnji baletni večer ni našel mnogo odziva med občinstvom, toda to ravno toliko ne, kakor n. pr. pred leti razstava čeških kubistov v Jakopičevem paviljonu. Umetnost se ne sme ravnati po izobraženosti ljudstva, ljudstvo se mora izobraževati po umetnosti! Novi večer pa — dasi v umetniški zasnovi ne dosega prvega dela prejšnjega baletnega večera — je prirejen tako, da bo vsekakor zelo ugajal naši publiki. Kajti prepričan sem, da je bila zasedba s strani publike slaba prvič radi tega, ker je bila za stvar reklama premalenkostna, drugič radi tega, ker je imelo občinstvo nekak »strah« pred zopetnimi morebitnimi modernitetami. Čim pa bo občinstvo zaznalo za novi baletni večer, bodo reprize gotovo dobro uspele.

Novi baletni večer je torej vreden ponavljanja, ker bo našel odziv v publiki. Koreografu g. Vlčku in prvi plesalki gdč. Wisiakovi gre največje priznanje in sta tudi pri premieri prejela mnogo šopkov, košaric z rožami in vencev.

Pa še nekaj! Prvikrat sem videl pri nas, da se izvajajočim v znak priznanja meče na oder cvetje, kar je drugod lepa navada, in še to se je pri nas začelo s strani — članice dram. umetniškega osobja.

Poleg tega je treba tudi omeniti, da uprava sama škoduje izvajanjem in ugledu opere s tem, da premalo pazi na zunanje lice izvajanja. Metla in noge pometarice, ki se prikažejo izpod pol metra dvignjenega zastora (v prvi pavzi) zato, da odstranijo cvetlice (ki bi prav lahko tam ostale) — to je pri premieri za opero zelo slabo lice. S takim se občinstva ne priteguje. Niso ta nikake brezpomembne malenkosti, kajti premiera je drugod slavnost, ne pa kot pri nas nekaj »po domače«. Tudi to spada k vodstvu opere, ki mu v tem pogledu še mnogo manjka!

D. D.

Ali že imate Album slovenskih književnikov? — Naročite ga pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje tvrdke!

MARIJA ROGELJ
manufakturna trgovina
perilo za gospode in dame
Blago dobro, cene ni ke
Sv. Petra cesta 26
104

Ivan Jax i sin
tovarniška zaloga šivalnih, pisalnih in pletilnih strojev ter koles
Ljubljana
Gosposvetska cesta št. 2
1089

Tovarniška zaloga usnja
L. Gerkman
Ljubljana
Cankarjevo nabrežje št. 1
1086

Rudolf Warbinek
prva ljubljanska tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšerjeva ulica štev. 5
1000

Cipele - obuće na veliko
ALEKS. OBLAT
Sv. Petra cesta 18
1088

L. Mikuš
Mestni trg štev. 15
Tvornica dežnikov
zaloga izprehajalnih palic
1085

Narodna tiskarna
Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetlavo v centrumu mesta — išče gospa. — Ponudbe pod «Zračna/1076» na upravo «Slov. Nar.».

Janez Pip
Slavica Sušnik
zaročena.
Ljubljana Sevnica
2. junija 1928

L. Mikuš
LJUBLJANA
MESTNI TRG 15
priporoča svojo zalogo čevljev in solnčnikov ter sprehajalnih palic
Popravila izvršujem točno in solidno

Mlad gospod
vešč slovenskega in nemškega jezika išče službo sluge ali vratarja. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Vesten/1125».

KLIŠEJE
VSEH VRST, ČRTNE IN AVTOTIPIJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH
JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 29

Flobert-puške
Lovske puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetalni ogenj.
F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana.
Šelenburgova ulica št. 6.

Ocarinjenje
vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 51-T

A. d. „Eternit" Zemun SHS
v likvidaciji
Likvidacijski odbor bo prodal potom prostovoljne javne dražbe, ki bo dne 2. julija 1928 ob 3. popoldne pri kr. okrajnem (kotarskem) sodišču v Zemunu
tvornico asbestnega cementnega škrilja
Tvornica je v popolnoma dobrem stanju, takoj pripravljena za delo. Letno se lahko naredi okoli pol milijona m².
Objekt leži na Dunavu in ob železnici ter v središču države SHS. Na ogled vsak dan v Zemunu, Kej 5. novembra št. 9 od 8.—12. in 14.—18.
Kavcije je Din 100.000.— v gotovini ali državnih papirjih po borznem tečaju.
Natančnejša pojasnila daje likvidacijski odbor A. d «ETERNIT», Beograd, Karadjordjeva ul. br. 63.

Špalnice
in vse drugo pohištvo v najmodernejšem slogu izdeluje mizarska tvrdka
JAKOB ŠKRBINC,
Vižmarje, št. Vid nad Ljubljano
Solidne cene! Garantirano blago! Pav. E
1116

Moderno pohištvo
v vsakem slogu izdeluje
ANTON ZALOKAR, mizar
Št Vid nad Ljubljano
Oglejte si damsko sobo na velesejmu, paviljon E, koja 82. 1104

Urejuje: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.